Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 151. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ЛИПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 9, 1980 No. 151. VOL. LXXXVII.

В ЕЛЛЕНВІЛЛІ ВІДБУЛОСЬ ЦЕНТРАЛЬНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 30-РІЧЧЯ СМЕРТИ ГЕН. ХОР. Р. ШУХЕВИЧА — Т. ЧУПРИНКИ

Елленвіл, Н.Й. (В. Л-ць). — У неділю, 6-го липня ц.р., тут на Оселі Спілки Української Молоді Америки відбулось центральне відзначення 30-річчя геройської смерти на полі бою голови Проводу ОУН на рідних землях, голови генерального секретаріяту УГВР, Головного Командира Української Повстанської Армії ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки при великій кількості представників центральних і льокальних організацій та установ, народу і молоді.

Ці святкування спонзорував Крайовий Комітет для відзначення смерти Генерала під головуванням пор. Лева Футали і вони пройшли успішно та були гідним відзначенням ген. Т. Чупринки та сотень тисяч тих, які спільно з ним боролися в рядах УПА проти двох окупантів української землі — брунатного фашизму і червоного комуно-московського імперіялізму. До успіхів причинилась також напричуд гарна соняшна погода, якщо враховувати, що на передодні святкувань, у суботу, ще падав зливний дощ в цьому обширі і проходили бурі.

Службу Божу за спокій душі Славного Командира неустрашимих воїнів УПА і український народ відправив при великій кількості вірних, о. ігумен д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, парох церкви св. Юра в Ню Йорку, виголосивши з цієї нагоди зворушливу, повну поучаючих прикладів проповідь у якій він закликав до зміцнювання основних фундаментів народу — віри в Бога і віри у визволення українського народу. Отець-проповідник звертав увагу на велику особисту жертву ген. Романа Шухевича і його неперевершену любов до свого народу. Після Служби Божої була відправлена Панахида за сл. п. ген. Тараса Чупринку, командирів і воїнів УПА, які впали в бою з ворогом. Під час Богослужби і Панахиди окремі частини грала відома духова оркестра Осередку СУМ з Торонто „Батурин" під дириґентурою мґра Василя Кардаша. Перед сумівськими коланами спереду стояли численні прапороносці, комбатанти українських армій, зокрема члени Товариства кол. Вояків УПА ім. ген. хор. Т. Чупринки і численна делеґація Об'єднання кол. Вояків 2-ої Дивізії УНА.

Після Служби Божої оформився довгий похід до пам'ятника героям з переду якого маршували прапороносці, представники з вінками, ветерани УПА й інших українських армій, оркестра „Батурин", уніформована молодь і сотні народу.

Головна маніфестаційна програма розпочалася, після піднесення прапорів і відіграння оркестрою американського і українського національних гимнів, апелем комбатантських орга-

(Закінчення на стор. 4)

Маскі закликає до поборювання совєтського експансіонізму

Ню Йорк, Н. Й. — Державний секретар Едмунд Маскі, виступаючи на обіді влаштованому Асоціяцією для закордонної політики в нюйоркському Гілтон готелі, заявив, що конґресове проволікання з ухваленням допомоги для закордонних країн є шкідливе для престижу З'єднаних Стейтів Америки в обличчі зростаючого совєтського експансіонізму. Маскі уважає, що замало є займатися реторикою і закликати до зміцнення американського провідництва в світі. „Ми мусимо бути приготовані заплатити ціну, що її таке лідерство вимагає", — заявив у піднесенні державний секретар.

Маскі не погоджується з арґументами деяких лідерів Конґресу, бо він уважає, що проволікання у цій справі тільки допомагає совєтським лідерам зміцнювати їхню політику експансіонізму в світі і вмішуватись у внутрішні справи інших країн, у яких політична і економічна структура дещо захитана, як наприклад, Нікараґуа, Ель Сальвадор та інші. „Американці повинні поборювати совєтський експансіонізм на кожному кроці, — підкреслено заявив Маскі, — не тільки військовою силою, але також ефективною матеріяльною допомогою для інших країн, які мають бажання самі боронити своєї свободи".

На думку державного секретаря краще є сіяти пшеницю і допомагати нею іншим біднішим країнам, як висилати вояків для активного поборення совєтської аґресії.

У свому першому виступі в Ню Йорку після номінації його на державного секретаря Маскі також торкнувся справи американського ембарґа на вивіз пшениці до Совєтського Союзу. Він уважає, що ембарґо було оправданим кроком, щоб показати совєтським лідерам, що ЗСА не схвалюють їхньої аґресивної політики і військових інтервенцій. На його думку уряд СССР шукає тепер шляхів полагодження афганістанської проблеми. Він також уважає, що треба якнайскоріше розв'язати палестинське питання і притягнути до співпраці Палестинську Визвольну Організацію.

В Туреччині вуличні зудари продовжуються

Корум, Туреччина. — Після недавніх збройних вуличних зударів в тому місті між двома ісламськими сектами і різними політичними течіями знов прийшло до подібного зудару. Як і попереднього разу жертвою вуличних боїв цим разом упало 18 вбитих і багато ранених. Місто Корум, яке було поважно пошкоджене в попередньому зударі, тепер майже спаралізоване.

В основі глибоких конфліктів у Корумі, як і в інших частинах Туреччини, є ворожнеча між різними сектами ісламської релігії. До цього долучаються політичні розходження по лінії ліві-праві, які також міцно пов'язані зі сектами. Більшість населення міста Корум, яке має понад 100,000 мешканців, належить до секти суннів, яка підтримує праві течії. Меншість — шіїти, яких тут називають алевіти, підтримує ліві напрямки.

В Анкарі, столиці Туреччини, 28-го травня ліві терористи вбили місцевого лідера правої Партії націоналістичної акції, Ґуна Сазака. Це й дало поштовх до дальших зударів у різних містах, а серед них і в Корумі. Якзвичайно у такій ситуації обидві сторони видвигають найрізнорідніші закиди проти себе взаїмно. Не провіряючи тих закидів, бо на це немає ні часу, ні можливостей, одна чи друга сторона реагує чинно. Тому що населення посідає зброю, а крім цього серед мешканців є члени різних терористичних груп, які тепер дуже „популярні" в Туреччині, то доходить до кровавих вуличних боїв, у яких подають численні вбиті.

Після перших вуличних зударів турецька армія вислала до Коруму один курінь війська для втримання порядку. Тепер вислано ще два курені, то значить разом цілий полк, але і повний полк добре озброєної піхоти з різною допоміжною зброєю і при підтримці місцевої поліції не в силі справитися з важким завданням.

Д'ЕСТЕН ЗАПОВІДАЄ ВІДРОДЖЕННЯ ЕВРОПИ

Бонн, Західня Німеччина. — Вперше від 18 років президент Франції Жіскар д'Естен відвідав Західню Німеччину. У виступі на бенкеті в його честь він підкреслив тривалість зв'язку Франції зі Західньою Німеччиною, стійкість пов'язання Франції з Північно-Алантійським Союзом і неминучність відродження Західньої Европи, як самостійного чинника у світовій політиці, що має досить власних сил, щоб протиставитися небезпеці зі сходу.

Президент Франції говорив німецькою мовою, що викликало особливе задоволення серед господарів. Він наголосив, що пов'язання Франції зі Західньою Німеччиною є підставою тривалости й сили західнього бльоку, а в майбутньому воно мусить стати підставою відродження Европи.

„Ми перейшли стадію замирення, але мусимо взятися до спільної акції для відбудови Европи і її впливу у світі. НАТО є конечне для нашої безпеки, а балянс, який воно забезпечує ґарантує мир. Ми мусимо покінчити із самоприниженням Европи в світі і відновити її потужність і її вплив у світових справах. Наші обидві країни є однакової думки, що ми не можемо іґнорувати мілітарний потенціял Східньої Европи і що ми мусимо працювати разом для створення рівноваги".

Крім численних зустрічей з різними державними діячами, Жіскар д'Естен мав довші приватні розмови з канцлером Гельмутом Шмідтом. В тих розмовах вони уточнювали потреби Заходу в обороні перед совєтською аґресією і ствердили, що у наслідок зросту совєтської нуклеарної потуги країни Заходу мусять також піднести якість і кількість свого нуклеарного озброєння.

Канцлер Шмідт поінформував д'Естена докладно про перебіг своїх розмов у Москві. Обидві сторони ствердили, що якщо направду Москва хоче миру і відмовиться від своїх аґресивних плянів у світі, тоді слід приступити до переговорів, які мали б забезпечити не лише мир, але й безпеку перед різними несподіванками.

Обидві сторони є однозгідні в тому, що прийшла пора, коли вони повинні опертися на власних силах, відбудувати свій мілітарний потенціял до тої міри, щоб могти самим боронитися, а не розчисляти виключно на американську оборону.

У світі

У СЛІД ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ З МОСКВИ ПРО відтягнення однієї дивізії з 110 танками з Афганістану надходять нові інформації про вмарш нових совєтських частин до Афганістану. Як виявилося причиною відтягнення тієї совєтської дивізії була її повна непридатність до боротьби в афганських умовах. Узброєння, яке дивізія посідала — важкі танки, транспорт, який вимагав добрих доріг, модерне технічне вивінування для протилетунської і протитанкової боротьби і, очевидно, вишкіл дивізії — зовсім не відповідало потребам. Отже, совєтське командування відтягнуло її, а пропаґанда намагалася зробити з того великий шум, щоб вплинути на поставу західніх країн і ісламського бльоку. А тепер на місце тієї дивізії підкинено нові з'єднання, спеціяльно школені й озброєні до протипартизанської війни.

ДО ТАЇЛЯНДУ ВЖЕ ПОЧАЛИ ПРИБУВАТИ американські транспорти зброї у зв'язку зі збройним нападом в'єтнамських відділів на прикордонні оселі тієї країни і можливістю повторення таких нападів. Едмунд Маскі, державний секретар ЗСА, на останній нараді в Куаля Лямпур, Малайзія, повідомив міністрів південносхідніх азійських країн, що Вашінгтон рішив допомогти зброєю в обороні Таїлянду. Крім ручної зброї серед транспорту знаходяться також одні з кращих американських гармат — 105-міліметрові гавбиці

ІРАНСЬКІ ЖІНКИ, ЯКИМ АЯТОЛЛА ХОМЕЙНІ наказав вертатися назад до „чадри", чорної плахти, яка має заслонювати ціле жіноче тіло з вийнятком очей, проти цього наказу вийшли на демонстрацію у суботу, 5-го липня під помешкання президента Бані-Сандра. Бані-Сандр пообіцяв узяти їхні вимоги під розгляд. Одначе іранці мають малі сподівання на додержання тих обіцянок, бо тегранське радіо веде з доручення мулл, які контролюють його, шалену аґітацію проти модерних жіночих уборів, а в часі жіночої демонстрації, яка була як на іранські можливості малою, бо мала тільки коло дві тисячі жінок, ісламські фанатики з організації „Партизани Аллаха" переводили протидемонстрацію, обкидали жінок лайками й намагалися їх розігнати.

У ЗАХІДНЬОМУ БЛЬОЦІ ПРИЙНЯТО ЗВИЧАЙ, що після важливих двостороніх зустрічей і розмов, в яких бере участь котрийсь член НАТО, представники тієї держави негайно після конференції, а дуже часто ще перед поданням інформацій про неї до публічного відома, відвідують столиці союзників, щоб поінформувати їх про перебіг і зміст розмов. Так було і після поїздки західньонімецького канцлера Гельмута Шмідта до Москви. Одначе цим разом і росіяни пробували включитися в ті інформативні передачі. Амбасадор Москви в Парижі Степан В. Червоненко, відомий із своїх недавніх погроз під адресою Заходу, відвідав уряд президента Жіскара д'Естена, щоб „передати йому інформації". Замість Президента совєтського амбасадора прийняв його шеф штабу, Жак Валь.

ВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВЕЦЬ д-р Арманд Гаммер, спеціяліст у торговельних зв'язках з Москвою ще з часів Леніна, відбув свою „міжнародну конференцію" миру й оборони людських прав у Варшаві. Цьогорічна конференція відбувалася під гаслом „Мир і людські права — Людські права і мир". Не зважаючи на совєтську агресію в Афганістані совєтські делеґати й їхні різні поплентачі намагалися кинути заслону на цю агресію, а звернути цілу увагу на неіснуючий „неоколоніялізм" Заходу в світі.

ПРЕДСТАВНИКИ НАСТАВЛЕНОГО МОСКВОЮ східньонімецького режиму нагло на її доручення почали демонструвати свій „загальнонімецький" патріотизм. Гавляйтер Східньої Німеччини, Ерік Гонекер, опублікував маніфест із закликом до зміцнення зв'язків обидвох частин Німеччини. В тому маніфесті він розхвалив канцлера Гельмута Шмідта за його поїздку до Москви. Східньонімецька преса з тієї події зробила найважливішу справу політичної дійсности.

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ ЗАКЛИКАЄ БОРОНИТИ ЧОРНОВОЛА

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З Лондону повідомляють, що нововибраний 1-го липня ц.р. голова Міжнародної Амнестії, Томас Гаммарберґ, вислав телеграму до Верховного Суду Якутської АССР у зв'язку з новим засудом В'ячеслава Чорновола.

Гаммарберґ висловлює стурбовання з приводу дуже паганого стану здоров'я Чорновола, який веде безперервну голодівку від 8-го квітня ц.р., коли його арештували.

Як відомо, суд над Чорноволом відбувся 6-го червня і його засудили за „зґвалтування" на 5 років таборів. Ще при кінці червня Чорновіл не мав тексту вироку на руках. У результаті оскарження вироку справу Чорновола буде розглядати Верховний Суд Якутської АССР в половині липня

Виступ Гаммарберґа в обороні Чорновола — це один з перших актів нового голови Міжнародної Амнестії. Його телеграма розглядається як перший крок в рамках т.зв. наполегливої акції, що її веде Амнестія у справах особливого значення. У таких випадках Амнестія не тільки заступається за переслідуваного перед репресивними органами, але теж доручає робити такі заходи своїм клітинам в різних частинах світу та закликає до співдії інші гуманітарні міжнародні організації.

Появилося перше число журналу про єврейсько-українське порозуміння

Єрусалим, Ізраїль. — Тут появилося перше число журналу „Contact", що його розпочав видавати новозаснований Громадський комітет єврейсько-української співпраці, що складається з-понад 19-ти осіб, прізвища яких подані під Положенням про Громадський комітет єврейсько-української співпраці.

Цей журнал має 80 сторінок і матеріяли в ньому друковані трьома мовами, з додатком двосторінкового англійського перекладу цього ж Положення: українською, російською і івритом. Про завдання і цілі цього Громадського комітету говорить виразно Положення, яке друкуємо нижче.

ПОЛОЖЕННЯ

про Громадський комітет єврейсько-української співпраці

Громадський комітет єврейсько-української співпраці бачить своє завдання у всесторонньому покращенні-взаємопорозуміння між євреями й українцями, у спільній участі в боротьбі за Права Людини, у взаємопідтримці національно-визвольної діяльности наших народів, у культурних і людських зв'язках, у спільній обороні переслідуваних за національні, релігійні, демократичні переконання. Цілі, які Громадський комітет ставить собі, підлягають головній цілі: подолання багатовікових нашарувань відчужености між українським і єврейським народами.

Громадський комітет об'єднує як колишніх мешканців України, так і всіх тих, хто сьогоднішній стан українсько - єврейських справ оцінює як незадовільний.

У своїй діяльності комітет керується такими засадами:

1) Безумовне й беззастережне визнання права українського і єврейського народів на самостійні держави в їх історичних кордонах;

2) Героїчна багатовікова боротьба українського народу за незалежне державне існування — це справедлива законна боротьба. Комітет підтримує національно-визвольний рух українського народу і співдіє у тій боротьбі в рамках своїх можливостей. Комітет переконаний, що національні змагання єврейського народу знаходять підтримку серед української громадськости — як на Україні, так і в діяспорі;

3) Комітет категорично відкидає прояви тоталітарно-шовіністичних ідеологій в якій би формі вони не проявлялися;

4) Комітет безумовно підтримує національні, опозиційні та релігійні рухи на територіях країн комуністичного блоку, а також в країнах, які підпали під вплив комунізму (його ідеології і практики);

5) Комітет прагне до якнайширшого культурного обміну і зробить усе від нього залежне, щоб такий обмін і обізнаність з культурною спадщиною і нинішнім культурним багатством українського й єврейського народів стали дійсністю;

6) Одною з найважливіших сторінок діяльности комітету буде всебічна допомога єврейській спільноті в Україні — допомога тим, хто бажає переселитися до Ізраїля, підтримка арештованих за сіоністську

(Закінчення на ст. 3-ій)

Відбулися загальні збори Т-ва Бібліотекарів

Ню Йорк, Н.Й. (а.к.). — У неділю, 29 червня ц.р., відбулися в домі Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку звичайні загальні збори Українського Бібліотечного Товариства Америки при участі бібліотекарів з таких стейтів: Ню Йорк, Ню Джезі, Пенсильванія, Індіяна, Ілліной, Вашінгтон, Массачусетс, флорида, Каліфорнія й Арізона та Дистрикту Колумбія.

Після заслуханих звітів, дискусій та ухвалення резолюцій проголошено вислід виробів до керівних органів УБТА. Президентом товариства обрано мґр Миколу Кравчука. В склад ГУ входять: д-р Дмитро Штогрин — заступник голови і президент-елект; мґр Рута Галібей — секретар; Василь Надраґа — скарбник; мґр Анна Паньків-Черінь — пресовий референт; мґр Богдан Ясінський — референт бюлетеня; д-р Василь Лучків і мґр Роман Дмитерко — члени. В склад ГУ ще входять: д-р Роман Дражньовський, мґр Омелян Басюк, д-р Андрій Турчин і д-р Олександер Соколишин.

Контрольна комісія: мґр Христина Турченюк — голова, д-р Петро Ґой і мґр Марія Лазарчук — члени.

Попереднього дня (28 червня) відбулася в домі НТШ Конференція архіварів і бібліотекарів, яка пройшла з повним успіхом. Участь у ній брали архіварі й бібліотекарі українських наукових бібліотек, бібліотекарі-члени УБТА та окремі громадяни, зацікавлені збереженням українських культурних скарбів на чужині.

Пропонують Уласа Самчука в Нобелівські лавреати

Торонто, Канада. — Російский незалежний журнал-квартальник, що виходить тут під редакцією Александра Гідоні, в числі 45-46, що щойно появилося, пропонує, щоб літературна громадськість підтримала рішення його редакції запропонувати письменника Уласа Самчука в кандидати на нагороду Нобеля. На стор. 283-ій Редакція „Современника" пише:

„Редакція 'Современника' вирішила висунути перед Нобелівським Комітетом кандидатуру українського письменника Уласа Самчука на одержання Нобелівської Премії з літератури за 1980 рік. Улас Самчук — видатний майстер художньої прози, відомий громадський діяч, член Редколегії 'Современника', вніс якнайцінніший вклад у розвиток української літератури. Його епічні твори — такі, як трилогія 'Волинь' і 'Ост', вже одні забезпечують йому помітне місце не лише в українській, але й у світовій літературі, що пов'язана зі слов'янською темою. Автор багатьох інших романів, оповідань, документальних книг, Улас Самчук сприяв розширенню обріїв української літератури, пропаґуванню гуманістичних принципів і передових національних ідей, викриванню зла тоталітаризму. Редакція 'Современника' сподівається, що літературна громадськість підтримає ініціятиву нашого журналу у справі висунення Уласа Самчука в Нобелівські лавреати".

Публіцист, літератор і діяч, Александер Гідоні відомий українській громаді з його статтей, виступів і політичної організації, яку він очолює — РНДК — РБК — „За Російську Національну Демократичну Державу — Росія без Колоній", іноколи поміщує свої писання в „Свободі".

В Америці

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ НЮЙОРКСЬКІ пожежники ледве погасили пожар на летовищі Ля Ґвардія, який грозив складові бензини. У зв'язку з пожаром, рух на летовищі був припинений на три години часу, а поліція мусіла евакувати деяких мешканців з поблизьких домів, побоюючись, що якщо дійде до вибуху бензини, то це загрожуватиме мешканцям. Пожар правдоподібно спричинили хлопці, які кидали в траву розривні ракети.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ НАДІСЛАВ НА адреси своїх делеґатів і прихильників чотиросторінковий меморандум у якому він з'ясовує свій плян дальшого змагання за номінацію на президента вже на самій конвенції Демократичної партії, яка, як відомо, відбудеться в серпні в Ню Йорку. У меморандумі Кенніді сильно критикує програмовий комітет Демократичної партії за те, що він діяв під диктатом Білого Дому і тому випрацювана цим комітетом програма є дуже однобічна.

ТРИНАДЦЯТЬ НЕЛЕҐАЛЬНИХ ЕМІҐРАНТІВ ІЗ Сальвадору згинули у наслідок спеки в пустині Арізони. Їх залишили в пустині на призволяще члени контрабанди, які за кожного втікача інкасують по 700 до 1,000 долярів за нелеґальне перепровадження їх через сальвадорсько-американський кордон. Тринадцять інших знайдено ще живими. Втікачі в першу чергу просили води і взагалі не реаґували на появу американських поліціянтів та урядників Служби еміґрації і натуралізації.

ІМПОРТ НАФТИ ДО ЗСА ЗМЕНШИВСЯ НА 5 відсотків згідно з інформаціями секретаря Департаменту енерґетики Чарлса В. Данкена. Данкен й інші офіційні речники Уряду заявили у Вашінґтоні, що це помешкання імпорту треба вважати великим досягненням програми заощадження пального. В минулому ЗСА імпортували 8.5 мільйона бочок нафти, а почавши від січня 1980 року — тільки 7 мільйонів.

ПОЧАВШИ ВІД ТРАВНЯ Ц. Р., МЕНШЕ нелеґальних втікачів переходять мехіканською-американський кордон не зважаючи на погані жнива у Мехіко. Речники Служби еміґрації і натуралізації уважають, що зміцнення кордону з американського боку відстрашило багатьох мехіканців від переходу кордону, знаючи про те, що їх чекає покарання і евентуальна депортація назад до Мехіко.

Явиляк розпочав голодівку біля будівлі ОН

Ню Йорк, Н.Й. — Іван Явиляк, еміґрант з України, який приїхавши до ЗСА, не забажав повернутися до Совєтського Союзу і попросив надати йому право політичного азилю в цій країні, про що вже інформовано, розпочав заповіджену голодівку біля приміщення головної квартири Об'єднаних Націй в Ню Йорку.

Метою голодівки є запротестувати проти брутальної поведінки совєтських органів КҐБ над членами його родини і добитися дозволу на злуку родини на підставі Гельсінкських угод. Голодівка І. Явиляка триватиме до суботи, 12-го липня. Особи чи організації, зокрема жіночі і молодечі, які хотіли б чимнебудь допомогти голодуючому можуть зголоситись до нього, або до УККА.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays; Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перша ластівка з Єрусалиму

Поява журналу „Контакт" в Єрусалимі, Ізраїль, вже викликала відгук на 14-ій Пленарній Сесії СКВУ в Торонто, коли д-р Ярослав Мусіянович з Франції підніс справу українсько-еврейської співпраці та вказав на потребу підтримувати Громадський комітет еврейсько-української співпраці, який створено в Ізраїлі. Нема сумніву, що з відгуками не забаряться й інші наші організації чи окремі рецензенти, мислителі й аналітики цього надзвичайно вартісного почину — будування міцного й тривалого мосту порозуміння поміж двома народами, які повинні бути побратимами, а не ворогами.

Про сам Комітет і його завдання пише М. Юр'єв у „Контакті" в статті „Нотатки до українсько-еврейського діялогу": „Комітет еврейсько-української співпраці створений виходцями з тоталітарної імперії. Його засновники — люди різні віком, біографіями, переконаннями. Те, що нас об'єднує, полягає насамперед у безумовному неприйнятті імперської ідеології, в упевненій і 'негаласливій' любові до свого народу і, внаслідок цієї любови, — в бажанні залюбки співпрацювати зі всіма, хто цього так само бажає. Українці — наші побратими по долі, не лише 'географічно-побутовій', а й по Долі Вищій. Історія вчинила все, що могла, щоб навік змурувати непорушний мур між нами — з ненависти, відчуження, низької мстивости та ворожнечі. Те, що все це все ж таки не збулося — диво, яке народжує надії". Це диво стало можливим, бо в умовах совєтських концентраційних таборів — як виходить з багатьох матеріялів у журналі — народилися „зв'язки солідарности поміж сучасними українськими й еврейськими націоналістами". Бо в Києві ще в 1966 році вперше про жидівські жертви у Бабиному Яру сказав Іван Дзюба, українець „зек" Євген Сверстюк написав есей „Зерна українсько-еврейської солідарности" і в житті найближче потоваришував з „зеком" Йосипом Менделевичем. І не вони тільки два.

Тож надійшов час стати друзями справжніми — „посидіти поруч, побалакати й помовчати. 'Правда моя близька, спасіння моє возходить", сказано в одній із статтей журналу з відкликом на пророка Ісаю.

Ці жиди з України бажають зробити так, щоб муру ненависти, відчуження, мстивости й ворожнечі не було між нашими народами. Українці повинні привітати від найщирішого серця дружню руку, яку простягнено до нас Громадським комітетом еврейсько-української співпраці, і привітати їхній періодик „Контакт", який може стати передвісником весни у відносинах наших двох народів.

Тиха третя світова війна

Швидко після закінчення Другої світової війни розпочалася невиповіджена третя світова війна „і ми програємо її" — пише колишній президент Ричард Ніксон у своїй недавно виданій, другій з черги, книжці п. з. „Правдива війна" (перша його книжка, опублікована після резиґнації з президентури, носила заголовок „Р. Н."). Ця „Третя невиповіджена" світова війна, це тиха війна, в якій Совєтський Союз — не рахуючи територіяльних здобичей на европейському континенті із включенням до сателітських держав ще й Чехо—Словаччини, власними військами, військами та підступом і шантажем сателітної Куби, підкорив собі ще В'єтнам, Камбоджу, Південний Ємен, Анґолю, Етіопію, Мозамбік і Афганістан. Ричард Ніксон займається у своїй книжці передусім проблемами закордонної політики, яка повинна бути наставлена на припинення і унеможливлення совєтського аґресивного імперіялізму. Але сутній зміст того його останнього друкованого твору — це виразна критика тих американських державних мужів і політиків у Білому Домі й Капітолі, які вможливили такий переможний похід совєтського імперіялізму.

Ніксон картає ослаблення американських збройних сил і закликає до їхнього посилення. У тому творі віддзеркалений виразно політичний світогляд Ричарда Ніксона, і тому слушно „Тайм" з 9-го червня ц. р. приніс широку вістку про ту книжку під заголовком „Правдивий Ніксон". Однак тут не йдеться про особу автора книжки. Тут ідеться про проблему „бути чи не бути" Америці й усьому вільному світові, якщо імперіялістичний похід Москви далі продовжуватиметься без спротиву з боку вільного світу. Ніксон покликається на слова самого Брежнєва, який на бенкеті у честь президента Сомалі одверто заявив, що Совєтський Союз змагає до заволодіння „двома скарбами світу", а саме — нафтовими джерелами на Близькому Сході і Середньому Сході та мінералами у Південній Африці.

Апетит завжди зростає з їдою і ту їду охоче доставила Москві сама Америка. Вуґільним каменем сучасної совєтської потуги став Ялтинський договір, якому Ф. Д. Рузвелт дарував Сталінові не тільки ввесь Схід Европи, але й Північну Корею, Північний В'єтнам, стратегічно найважливіші японсько острови і промостив шлях комуно-московському імперіялізмові до дальших завоювань. „Політика стримування" чи пак „детант" став насправді, у реальній дійсності, політикою угодівства. А ніщо так не сприяє імперіялялізмові, як угодівство, рукавичкова політика, політика миру за всяку ціну, з готовістю заплатити щораз вищу ціну коштом щораз нових країн і народів. На превеликий жаль — можна сумніватися, чи ця остання пересторога колишнього американського президента потрясе тими державними мужами й політиками, які воліють заплющувати очі на смертельну загрозу від Москви, коби тільки торгувати з нею і збагачуватись. А тим часом іде тиха третя світова війна, яку ЗСА програють.

Володимир Душник

ДЕЩО ПРО ТОЛЕРАНТНІСТЬ

У найбільшому нюйоркському щоденнику „Ню Йорк Таймс" з дня 15-го червня ц.р., появилися дві статті, які кидають характеристичне світло на американську демократію в практиці та на одну з її головних прикмет, толеранцію.

Одна з тих статтей описує величавий бенкет у честь республіканського кандидата на президента Роналда Реґена, в якому взяли участь 1,100 осіб, які вплатили 500 долярів від особи. Але тут не йдеться про кількість осіб та ціну бенкету. На цьому бенкеті було шість колишніх суперників Реґена, що їх він переміг у правиборах: сенатор Говард Бейкер, який назвав Реґена „історичним кандидатом"; такі ж самі компліменти й вислови признання висказували й інші його колишні суперники: Джордж Буш, колишній директор Центральної Розвідчої Агенції, назвав Реґена „шановним, чесним і порядним чоловіком", а колишній губернатор Тексасу, Джон Конналлі, заповів, що, коли Реґен вийде президентом ЗСА, його президентура причиниться до того, що всі американці „будуть гордими з Америки". Такі самі вислови підтримки та похвали висказували три інші колишні суперники Реґена, сенатор Роберт Дол, конґресмен Філіп Крейн і Бенджамін Фернандез.

І тут аж напрошується запит: чи щось подібного може статися серед нас українців?

Персональні атаки

У нас змагання за становища в українських організаціях переводяться, звичайно, в супроводі гострих персональних атак та оклеветувань проти тих, які кандидують на таке чи інше становище. Щобільше, ці, які програють, стають смертельними ворогами тих, які стали переможцями. Це вказує, що нам бракує толеранції та зрозуміння основних елементів демократичних процесів, дармащо живемо в демократичній і не-тоталітарній країні.

Другий момент гідний уваги, це стаття про те, як понад 90 визначних американських жидів, виступило публічно проти політики Менахема Беґіна, якого уважають „непримирим", а його програму будування ізраїльських поселень на західньому побережжі ріки Йордану „небезпечною" для існування Ізраїля. Між тими, що ведуть кампанію проти політики Беїгіна, є Артур Міллер, відомий американський драматург, та десятки видатних жидівських професорів, рабинів, членів жидівських організацій, включно з членами Американського Жидівського Комітету, та віцепрезиденти Жидівського Світового Конгресу, рабин Йоахім Прінц і Самуел Норіч, та й інші. Вони піддержують американсько-жидівську організацію „Американські приятелі за мир тепер", яка твердить, що має понад 300,000 членів. Група заявляє, що Ізраїль повинен знормалізувати відносини зі своїми сусідами і що продовжування ізраїльської адміністрації над палестинцями на західньому березі ріки Йордан і в Ґазі „спотворює демократичний і жидівський характер ізраїльського суспільства".

Звичайно, всі ці критики політики Беґіна є рішучими прихильниками незалежности Ізраїля та жидівства взагалі. Ніхто з жидівських провідників не називає їх зрадниками чи відступниками жидівської культури чи релігії.

Паралеля

Ця критика жидівських провідників і організацій мимохіть наводить паралелю із українським організованим життям в Америці.

Від кількох місяців на засіданнях крайових організацій ведуться гарячі дискусії над певними заявами деяких українських діячів, над якими в нормальному суспільстві давно перейшли б до денного порядку.

Усі ці дискусії в ніякому разі не приносять жадної користи ні тим сторожам морально порядку ані теж українській суспільности. Вони тільки спричинюють дальший хаос та послаблюють ефективність нашої громади в часі, коли вона повинна бути скріплена та об'єднана для дальшої праці в обороні українського народу та в допомозі у визвольних змаганнях України.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Леся Богуславець. ЯКИЙ САВА, ТАКА Й СЛАВА. Гуморески. В-во „Байда". Мельборн, 1979, ст. 88. Друк: Микола Цюрак, Аделяйда, Австралія. Обкладинка: Оля Когут.

Авторка присвячує цю свою книжечку „мамі, батькові й чоловікові, які, кожен по-своєму, спричинилися до її написання". А ми дякуємо ще й авторці, бо з дійсною приємністю прочитали ці її 19 гуморесок, які одночасно є й сатирами на всіх тих, які себе уважають за „амбасадорів" України, бо, справляють уродини, весілля, христини та годинами сидять на різних зборах, випиваючи чарку „за матір Україну". Аж тут приїхали дисиденти, і „діла тих амбасадорів стали зовсім погані". Авторка пише:

„Ми за дисидентів демонструємо, а вони, як приїдуть на Захід, ідеї свої за самостійну Україну розповсюджують, які зовсім інші від наших".

Мова авторки прикрашена численними „примовочками", якими послуговується її сусідка Христя. Ось як авторка „оцінює" жіночі збори:

„Особливо важливі жіночі збори. Тут вам і нагода побачити останні моди, почути новини (які часом ще й не стались), обмінятись клопотами, хворобами та дітьми. І все це в той час, коли робите корисну справу".

І всі ці герої уважають себе „не простою еміграцією, а політичною", їхні діти вже забувають рідну мову, на їхніх академіях „кожного року те саме. Все товчуть воду в ступі. Хоч би щось нового сказали".

Гумореска „Асиміляція" правдива і для Ню Йорку чи іншого міста, де живе наша еміграція. А гумореска „Ой, слава моя славонька" закінчується так:

„Колись наші майбутні історики у своїй державі будуть перегортати гори написаного на еміграції і не один з них подумає:

Геніяльні були ті емігранти! Талановиті, працьовиті! Читаєш і аж не віриться, що ото про них написано. Одне лиш дивно, де вони так швидко зникли? Де поділися їхні нащадки? Не зосталося по них ні слуху, ні духу, ні юшки, ні петрушки".

Читайте цю книжку всі, бо вона і про вас... і нас!

Тут хочу знову пригадати те, про що я вже раз писав у „Свободі"; бо ще дістав листа від о. Романа Ганаса, який мені писав: „З цікавістю читаю в „Свободі" Ваші рецензії з нагоди появи нових книжок. Практично було б, щоб Ви, Пане Професоре, заподавали при кінці рецензії ціну книжки та де її можна купити".

Я це роблю, як я сам знаю. А то в нас „вміють видавати, але не вміють продавати"... Ціна книжки „Який Сава, така й слава" — 3 доляри.

D. Nytczenko, 36 Percy St., Newport, Vic. 3015 Australia.

Іван Овечко. „НУМО ДО ПРАЦІ!" Есей про філософію праці та її ролю у відновленні людини. 1980, ст. 85. Видання Українського Культурного Осередку в Лос Анджелесі, Каліф. до 60-річчя автора й 30-річчя його діяльности за океаном. (З підсумками писань автора за 30 років — стор. 69). В дійсності тут є бібліографічний показник всіх писань автора за роки 1975-1980 бо за роки 1950 — травня 1975 був показник в окремій книжці, що звалася „Пером і словом".

Д-р Роман Кухар написав по-англійськи й по-українськи коротко про автора „Дещо про автора" (ст. 5-9), де є підраховано, що І. Овечко за 30 років написав 92 рецензії, 1354 статті й репортажі, 108 нарисів і оповідань і 67 поезій. Всього того за роки 1950-1980 є 1,621 позиція. Сам автор дбає про те, щоб його „слово гриміло", як писав небіжчик Манило, і він в чотирьох окремих виданнях видав свої статті, і майбутній дослідник легко зможе написати велику монографію про Івана Овечка, без того щоб заглядати до тисяч чисел різних часописів.

Автор зібрав цікавий матеріял про те, як філософи й мислителі різних народів оцінювали працю (ст. 11-43) і про те, яку ролю відограє праця „у відновленні людини" (45-62). І. Овечко подає джерела своєї праці на п'ятьох сторінках, називаючи праці Аристотеля, Платона, Маркса, Горація, Верґілія, Гомера, Софоклеса, Фройда, Шопенгавера, Сталіна й Гітлера та багатьох інших.

Ця, така поважна, бібліографія дещо не пасує до назви книжечки, заголовок якої взятий з популярного вірша Бориса Брінченка, який закликав „нумо до праці, брати".

Автор розглядає, як дивилися на працю визначні люди, що з цікавістю читається, і вкінці пише:

„Я ж дивлюся на працю і життя як на щось так міцно пов'язане одне в другому, що про взаємовідносини нема чого й говорити взагалі, як не говоримо про взаємовідносини або залежність між двома руками... Тому не „жити, щоб працювати", і не „працювати, щоб жити", — а „жити і працювати", „працювати і жити".

Коли читач прочитає цю книжечку, то побачить, що автор дійсно „живе і працює".

Замовляти: Dr. Iwan Oweczko, P.O. Box 811, Greely, Co. 80631 U.S.A.

Максим Волинський

ЧИ ХОЛМЩИНА НАМИ ЗАБУТА?

Холмщина — від тисячі років українська межова земля, протягом століть міняла свої межі та різно називалася, але завіщанням залишилася вірна Києву. Її південна частина спершу називалася Червенськими городами, потім Холмське князівство, від міста Холма, яке оснував тодішній володар Західньої України князь Данило Романович, його також титулують королем. Північна частина називалася Дорогичинською землею, від міста Дорогичина, а потім почала називатися Підляшшям, бо географічно межувала з „ляхами", цебто коло ляхів, а не „під" ляхами в розумінні влади. Був час що від ріки Буга цю волость також називали Побужжям, яке від найдавніших часів заселювало українське плем'я дуліби, бужани, а потім утривалилася назва волиняни. В 981 році князь Володимир Великий цю волость походом проти Польщі прилучив до Київської держави.

Цю землю включено в оборонну організацію Червенських городів X-XII ст. з центром Червенем, здається що це Чермно на Холмській землі. До цієї оборонної системи належали: Сутейськ, Володимир, Шепель (Шеполь), Перемиль, Луческ (Луцьк), Всеволод, Броди і Белз. Від найдавніших часіх Червенські міста вели боротьбу з тодішньою Польщею. Похід військ Київської держави в 981 році, збройно розв'язав сусідські непорозуміння з Польщею. Від того часу тут почалася боротьба за простір та за українську душу, яка полякам ніколи не корилася. На цій землі ніколи не було спокою. Холмщина стала для Польщі начебто брамою в Україну, маючи ключі від неї вигідніше робити наскоки.

Холмщина і її окупанти

Після історичних дат Забужжя-Холмщина мала в себе багато завойовників, а відносно короткий час була під владою її організатора князя Данила в складі Галицько-Волинської держави до 1340 року. До 1377 року була під владою Литви; 1377-1385 — під Угорщиною; 1387-1795 під Польщею; 1795-1809 під Австрією; 1809-1815 — Варшавське герцогство; 1815-1914 — російська окупація; 1914-1918 — австрійсько-німецька військова влада; 1919-1939 — польська займанщина; 1939-1944 — Генеральна Губернія а відтак ця частина перейшла під владу Польщі. У тих страшних роках після Другої світової війни охочих мешканців Холмщини переселили на корінні українські землі, а частину розпорошили по „одзисканих земях". Після довгих століть під чужою владою, ми ще в 1939-1944 роках відкривали щирі українські душі, ще часто гоміла українська мова; на стінах висіли прабатьківські ікони, як наприклад, у селі Сіль, коло Білгораю. Протягом XIII-XX ст. чужі не вирвали духа славних князів. Яка ж мусіла бути внутрішня сила народу, коли ж він так довго перебуваючи під чужою владою й не втратив прикмет окремішности. Оборонна лінія Червенських городів поклала свою печать нерозривности Холмщини з корінними землями України. Через ці городи переходив перший збройний оборонний похід Володимира Святославовича, а його військові залоги таборували по містах укріпленого Червеня. Із метою ведення місійної праці після охрищення України, 988 року вже в 991 році до міста Володимира на Волинь прислано єпископа. Це означає, що між Києвом і Побужжям мусіла існувати якась спільна мова. Ввесь час тут відбувалася між Росією і Польщею боротьба за українську душу, але тепер цю душу почали роздирати надвоє.

Праця про Волинь

Видатний етнограф П. П. Чубинський, обслідував т. зв. російську імперську назву „Юго-Западний край" в тому і Холмщину, як складову його частину. В опублікованій праці „Труди этнографическо - статистической экспедиции в Западно-русскій край... т. 7, вип. 1-2, 1972-77 він подав числа українців (в оригінали „малороссы" після віроісповідної приналежности. Тоді Холмщина була поділена на дві губернії. У розділі „Царство Польское" (Вип. 2, 1877, ст. 362) 1. Люблинська губ., 8 повітів: Холмський, Грубешівський, Томашівський, Білгорайський, Замостенський, Краснотавський, Любартівський і Янівський, усіх українців 156.488, в тому (так автор називає) уніятів 124.191, католиків, які говорять по-українськи (в тексті малоросійською) 29.568, уніятів, які говорять по-польськи — 8.733 та уніяти двомовники — 652. 2. Сідлецька губ. 5 пов.: Володавський, Радинський, Більський, Соколівський та Костянтинівський, усіх українців 124.291, в тому уніятів 121.768, католиків що володіють українською мовою, 1.528 уніятів, які говорять по-польськи та 50 осіб двомовників. Отже, разом на вищезгаданому обширі проживало коло 1870 року 280.780 осіб, в тому уніятів 246.661, католиків, які говорили по-українськи — 32.041 уніятів, які говорили по-польськи — 10.251, двомовників — 702 та 2,078 православних, переважно в Олександрові на Білгорайщині. Під „католиками" слід розуміти українців, які не хотіли вертатися до православ'я, а переходили на римокатолицтво.

Чубинський складав цю віроісповідну статистику між роками 1864-1875, в яких російський уряд на місце унії з 1596 року вводив православ'я. Отже, знову на цій території два народи боролися за українську душу: московський уряд та польська римокатолицька церква намагалися спольщити усіх греко-католиків. Частина уніятського духовенства та населення виступили проти впровадження православ'я. Така аналогія уже в нас була, наприклад, на Волині деякі поселення століттями не хотіли прийняти унії, а коли російський

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Черінь

ГАРВАРДСЬКІ ВРАЖІННЯ

(2)

Шкода тільки, що ні одна з метод не обходилась без наполегливої праці. Ми почули також наукове означення української мови як предмета: „критична мова". Цей термін застосовується до тих дисциплін, на які записується не досить студентів. Тому то й занепадають наші, з фанфарами повідкривані катедри україномавства. А потім вони тихесенько, без великого шуму, закриваються. А ми собі не журимось: зараз же беремось відкривати їх в іншім університеті.

Юля Войчишин з Оттави здивувала нас майстерно розробленою доповіддю про поетику Маланюка. В. Жила, що живучи довгенько в Тексасі уподобився до ковбоя, зробив гарну доповідь про „Свинську конституцію" Франка. Проте В. Жила, як і багато інших, перше ніж узятися за тему, робили дуже просторі вступи. Я не втерпіла й написала на це явище епіграму:

„Хто тему взяв про бараболю,
Розкаже спершу про квасолю."

„Пів реферата прочитав,
За роги ще бика не взяв."

А бика за роги взяти було конче потрібно, бож було понад сорок рефератів — і тільки три неповних дні. „Цур тобі, ПеКУС!" — сказала я відносно часових обмежень:

„Кожен має півгодини —
Хоч покинь із середини —
Бо Прокруст виймає ніж,
Каже: 'Сам себе заріж!'"

Ніхто сам себе не зарізав, але свій реферат — так. Були такі, що, не вимірявши свого писання та марно надіючись на великодушність керівника секції, мусіли справді замовкнути, не взявши бика за роги.

Яр Славутич виголосив аж дві цікаві (і добре виміряні) доповіді: одну — про творчість Івана Світличного, другу — на мовній сесії — про наше любе, одвічне „Ґе". Проте, Яр Славутич закликав не переборщувати в запозичених словах і обходитись без „Ґеніїв". Б. Романенчук цікаво доповідав про філософські погляди Шевченка і його зв'язки з вченням Лібельта. Але коли п. Романенчук дав приклад: цілком ясно, що вибере людина: намальоване яблуко чи справжнє; для мене це лишилось неясним. Візьмім для прикладу не яблуко, а моркву. Справжню моркву можна купити за кілька центів, а ту, що намалював Гніздовський — за 300 долярів. Я б вибрала в цім випадку моркву намальовану, але з огляду на кошти доводиться задоволитися справжньою. Врешті, що є справжнє? Картина Гніздовського, може, більш справжня.

Остап Тарнавський говорив про шестидесятників і мусів (через обмежений час) не докінчити... Він цитував славозвісний вірш Симоненка про кару „на всіх катів", що його ми вживаємо на всіх академіях. А з цим віршем треба бути обережним, бо хто саме кати — не сказано. Це — свобода інтерпретації.

На конференціях були присутні й три дисиденти: Надія Світлична, що почувалась тут, як вдома, й подружжя Караванських, що почувались тут як шановані гості. Коли вони прибувають, особливо вперше, на якусь академію, то їх обступають непрохідною стіною різні люди, зокрема ті, що ніякої справи не мають, але не допускають інших. Розпитують здебільшого, про тих чи тих земляків з того чи іншого села, і навіть отримавши неґативну відповідь, не покидають упертих спроб знайти спільних знайомих. І знаєте що? Якщо прикласти досить зусиль та енергії, то з кожним українцем можна знайти спільних знайомих чи навіть і родичів: ми ж бо всі походимо від Адама і Єви.

Караванські доповідали теж: він — про працю над словником рим, а Ніна Строката, його дружина — про словник мікробіології. Вона говорить зовсім без нотаток і не спиняється.

Упорядники конференції, дякувати їм, постачили нам плян Гарварду, шкода тільки, що задрібненький. На мапі позначено також десять найважливіших для конференції пунктів, з них шість — їдальні. Тут був і елеґантний I олідей Інн (його ми зіґнорували), і французький ресторан, і Вурстгауз, і китайський ресторан. Все це біля університету. На обід ми мали заледве годину. Під проводом проф. Пріцака найбільша група числом 17 подалася до китайського ресторану Єнчінґ, де нас посадили всіх разом за довгий стіл. Китаєць запропонував нам палички замість вилок, але ми відмовились, бо не мали часу для забав. Під час обіду ми провадили дискусії, делікатно, щоб не зіпсувати апетиту. Коло мене сидів новий голова НТШ Я. Падох: він ґалянтно запропонував мені поділитися з ним стравою, і я погодилась. Але, хоча його страва мені засмакувала, йому щось не дуже сподобався мій „Бак-чой", і таким чином я з'їла півтори порції. На десерт нам не дали нічого, тому я прочитала з десяток епіграм і пародій, що написала експромтом, слухаючи реферати.

Я відлетіла в суботу. Дуже погана транспортація з Гарварду на аеропорт заставляє покинути засідання багато раніше. Резиденти Гарварду зі мною не зґоджуються:

— Ми маємо чудову транспортацію. За які півгодини можна дістатися на летовище, тільки треба знати як.

Ото ж то й є! Я забажала дізнатися, як, і дістала папір та олівець.

— Треба сісти в підземку й три рази пересісти, а тоді взяти автобус, що завезе прямісінько на аеропорт.

Ну, не знаю, як би я познаходила ті пересідки. Мало не плачучи, покинула залю засідань, якраз посередині реферату п. Семчишина, та й подалася знову манівцями, повз студентські „пляжі" до УНІҐУ — по валізу. Та клята валіза завжди була не там, де я. Але видно я зроду щаслива. Караванські, які мали відлетіти ще вранці, змінили пляни й мали літак майже в той самий час, що й я. Тому я присіла до них у авто, й разом ми їхали через святковий, вируючий Бостон. Разом чекали на літак і мали нагоду спокійно поговорити. Ніна Строката-Караванська

(Закінчення на стор. 4)

Ще можна реєструватися до голосування у правиборах

Ню Йорк, Н.Й. — Особи, які бажають брати участь у правиборах, які, як відомо, відбуватимуться в стейті Ню Йорк 9-го вересня ц.р. мають можливість зголоситися ще до реєстрації до 11-го липня до будь-котрої політичної партії. Це відноситься до осіб, які ще взагалі не є зареєстровані до голосування, або які змінили місце свого проживання.

У правиборах будуть визначуватись кандидати до обидвох палат Конґресу, Сенату і Палати Репрезентантів, і до стейтової леґіслятури. Реєстраційну карточку можна отримати телефонуючи на число: (212) 924-1860, або у будь-якому виборчому льокалю. Виповнені форми можна особисто здати у будинку при 131 Варік вулиця в Манґеттені. Кожний нюйоркчанин мусить голосувати бодай кожних два роки,щоб не загубити права ґолосуючого.

ПЕРШИЙ З АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛІВ „Амерікен чемпіон", відплив із Санні Пойнт, Каліфорнія, із заповідженим транспортом артилерії, танків, різного іншого озброєння і амуніцією до порту в Дієґо Ґарсія, острові на середині Індійського океану, англійської посілости, для майбутньої зміцненої бриґади морської піхоти. За тим кораблем відпливатимуть інші, а крім цього військове летунство ЗСА стаціонуватиме там декілька ескадриль бойових літаків.

ЛІДЕРИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ ЗАЯВИЛИ, що їхня партія не гірше від Демократичної може розпочати процес зменшення безробіття, бо, на їхню думку, республіканські законодавці в обидвох палатах Конґресу вже від одбшого часу відомі з їхніх соціяльних програм, за якими в минулому голосували також численні демократи. Вони також заявили кореспондентам в Детройті, куди вже почали з'їжджатись провідні республіканці на Конвенцію, що Республіканська партія в скорому часі опублікує свою програму розв'язки проблеми безробіття і поправи автомобільної індустрії, яка переживає тепер затяжну кризу.

РАДІО І ТЕЛЕВІЗІЙНА СТАНЦІЯ „Ей-Бі-Сі Нюз" перевела опит серед лідерів Демократичної партії у всіх стейтах ЗСА, який стверджує, що в загальному демократи вірять в перемогу їхнього кандидата. Деякі із запитаних заявили, що у виборах перемогу здобуде республіканський кандидат Роналд Реґен, інші відповіли, що деякі вигляди має також незалежний кандидат конґресмен Джон Андерсон з Ілліной. На запитання чи сен. Едвард Кеннеді повинен відтягнути свою кандидатуру ще перед Конвенцією, 28 осіб відповіли, що так, 14 — ні, а 9 не висловили ще своєї опінії в тій справі.

Конвенція ЦУКА

Учасники Конвенції ЦУКА

В днях 7-8 червня в Чікаґо відбулася конвенція Централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА) з участю 43-ох делеґатів і учасників, репрезентантів поодиноких кредитових кооператив з усіх більших осередків Америки. Конвенція відбулася у приміщеннях каси „Самопоміч", в залі дому Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" і в Пік — Конґрес готелі. Крім делеґатів у конвенції брали участь представники місцевих організацій, церков та зокрема член редакції щоденника „Свобода" ред. Ярослав Гайвас, який був головним промовцем під час вечері-бенкету.

Першу частину з'їзду офіційно відкрив і привітав усіх присутніх голова Ради дир. Р. Мицик. Під час полуденку з коротким словом - привітом від Ліґи Українських Щадниць виступив адв. Ю. Куляс; голова ОУА „Самопоміч" д-р інж. П. Турула, привітавши делеґатів і гостей, висвітлив кілька знімок з Фльориди та поділився думками про ідею сен. П. Юзика — можливість придбання для української спільноти більшого прибуткового об'єкту у східній Фльориді.

Після полуденку почалася перша інформативно-інструкційна сесія конвенції доповіддю Роксоляни Гарасимів на тему „Цілі і завдання української кооперації". Прелеґентка вказала у доповіді на необхідність співпраці всіх членів-кооператив і конкретного господарсько - економічного пляну з використанням усіх можливостей росту.

Наступною доповіддю, яка складалась з двох частин — теоретичної і практичної, була тема „Модерне ведення кооперативи при допомозі найновішої техніки компюторів". Прелеґентом був мґр Богдан Плешкевич. Він саме опрацював спеціяльну програму для кредитових кооператив, беручи при тому до уваги можливості всіх родів послуг та аналітичні дані окремих ділянок. Саме ця програма дає можливості нашим кооперативам технічної консолідації. У своїй порівняльній аналізі він доказував, як можна заощадити час і гроші, використовуючи цю програму. У другій частині був показ ведення компютора.

З черги відбувся панель на тему ефективного ведення кооперативного діловодства. В цій частині доповідачами були — О. Плешкевич, В. Плешкевич, В. Ватраль з чікаґської кредитівки, і В. Гупаловський з Детройту. Всі панелісти підкреслили необхідність не лише модерного ведення діловодства з повними услугами для членів, але теж шукати шляхів до розв'язки питання консолідації кооператив, зокрема малих, які у сьогоднішніх часах наражені на конкуренцію з услугами американських банків. Особливо звернув на це увагу В. Гупаловський, який говорив про фінансову політику. На його думку, тільки за певним пляном, спільно опрацьованим для всіх кооператив, можна під теперішній час думати про дальший надійний розвиток нашої кооперації. Він підкреслив, що саме тепер Централя наша мусить опрацювати дороговказ для спільної дії у цьому напрямі.

В кінцевому панелі виступили голова Екзекутиви ЦУКА Д. Григорчук та В. Колодчин з Детройту. Перший з них подав сумаричні дані — з показом діяграм — про всі кооперативи — членів ЦУКА, а ці діяграми віддзеркалювали фінансовий стан, членство, вклади, позики і т. п.

Василь Колодчин у доповіді про поширення членства наглядно зілюстрував практичну сторінку цього питання, стан наших кооператив і подав свої міркування, як збільшити членство з користю так для самих кооператив, як і всієї української громади.

Перший день конвенції закінчився спільним бенкетом, сполученим з забавою у Пік-Конґрес готелі. Після спільної вечері присутні делеґати та численні гості з кіл місцевого громадянства з великою увагою вислухали промови редактора Я. Гайваса, якого представив присутнім Р. Мицик, пригадуючи його працю і заслуги як економічного, так політичного діяча. Прелеґент говорив про стан і можливості українського економічно - господарського руху української діяспори, зокрема в Америці, та про ролю української кредитової кооперації в цьому русі.

В мистецькій частині вечора при акомпаньяменті Надії Савин з Чікаґо виступила відома співачка — мецосопрано Христя Липецька з Детройту з репертуаром українських мелодій і оперових арій, а публіка нагородила цю талановиту співачку рясними оплесками. На закінчення вечора відбулися при звуках оркестри „Трубадур" танці.

Другого дня конвенції відбулося продовження загальних зборів, на яких спочатку обговорювалася справа спільного забезпечення кооператив в американській Централі КЮНА (Кредіт Юніон Нешенел Ассосіейшен). З'ясував цю справу Д. Григорчук і представник цієї Централі пан Кнап, який познайомив учасників теж із новою упрощеною формою на позички. Дальше звітував голова Екзекутиви інж. Д. Григорчук, подаючи рівночасно плян праці на чергових два роки.

Після уділення абсолюторії, почалась речева і вичерпна дискусія, в якій брали участь майже всі делеґати від окремих кооператив. Дискутанти заторкнули справу більшого взаємозв'язку між Централею і окремими кооперативами, посиленої реклями для збільшення членства, притягнення молоді до українського кооперативного руху, окремого кооперативного журналу та періодичного відбування реґіональних конференцій із актуальними інформаціями.

В дальшому ході нарад прийнято зреферовані в імені статутової комісії О. Сацюком деякі зміни і доповнення до статуту ЦУКА і прийнято зачитані ред. Я. Гайвасом резолюції. Номінаційна комісія запропонувала список кандидатів на членів нової Ради, що його збори прийняли одноголосно. Одноголосно переобрано теж на становище голови Екзекутиви інж. Д. Григорчука і затверджено бюджет Централі.

В цілому ця конвенція пройшла під знаком значного поступу в праці Централі і її намагання скріпити і дальше розбудовувати український кооперативний рух, що має перед собою нові і важкі завдання.

ЧЛЕНИ РАДИ ЦЕНТРАЛІ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ АМЕРИКИ (ЦУКА)

вибрані на загальних зборах у неділю 8-го червня 1980 р. в Чікаґо:

Омелян Плешкевич — почесний голова Ради, Роман Раковський — почесний член Ради, Роман Мицик — голова Ради, Лев Футала — заступник голови і діючий голова на Сході. Роман Гуглевич — заступник голови, Володимир Гупалівський — заступник голови, Роман Біґун — заступник голови, Нестор Филипович — секретар, Володимир Гавриляк — член, Володимир Пушкар — член, Володимир Мартинець — член, Степан Кравченюк — член, Іван Дідюк — член, Сидір Тимяк — член, Роман Почтар — член, Дмитро Григорчук — член, Осип Гуцул — член, Всеволод Саленко — член, Євген Ґец — член, Євген Репета — член.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Олександер Атановський — голова, Василь Колодчин — член, Дмитро Влох — член, Роман Возняк — член, Оксана Йонан — член.

УПРАВА

Дмитро Григорчук — голова, Павло Олексюк — заступник голови, Володимир Пушкар — заступник голови, Валентина Сідельник — секретар, Надія Горб — член, Дарія Пелех — член, Олег Сацюк — член, Зенон Трилюк — член.

Д. Г.

Появилося перше...

(Закінґення зі стор. 1)

діяльність, боротьба з накиненою згори юдофобією.

Громадський комітет єврейсько-української співпраці є позапартійною добровільною організацією.

Організаційну групу комітету обирають на загальнім зібранні всіх членів.

Прийняття програмових документів, вибори управи комітету, висота членських внесків — прероґативи загального зібрання.

Джерелами фінансування комітету можуть бути тільки членські внески, прибутки з видавничої і культурно-освітньої діяльности та пожертви окремих осіб. Ніяких засобів із державних, партійних і „політично анґажованих" джерел не приймається.

Форми праці комітету (відповідно до вичислених цілей і завдань): симпозіюми, конференції, дискусії про проблеми єврейської й української літератури та мистецтва, політичного і суспільного життя наших народів, їх історії. Видавання бюлетенів, які обговорюють працю комітету, діяльність українських і єврейських спільнот у різних країнах світу, зустрічі з українцями, які відвідають Ізраїль, обмін відвідинами для зміцнення взаєморозуміння, поширення інформацій про репресії українців і євреїв, складання науково-публіцистичних і літературних збірників з матеріялів із питань єврейсько-українських зв'язків, закладання бібліотеки україністики, боротьба з наклепами на адресу єврейських і українських національно-визвольних рухів і організацій.

Комітет змагається за розширення маштабів своєї діяльности і створення масового Товариства Єврейсько-української співпраці.

Громадський комітет звертається до всіх мешканців Ізраїля і країн розсіяння із закликом пітримати комітет у його праці.

Олександер Фельдман, Яків Сусленський, Юрій Милославський, Мая Улановська, Дора Тиктина-Штурман, Сергій Тиктин, Олександер Слинин, Рейза Палатник, Юрій Вудка, Олександер Ямпольський, Ізраїль Клейнер, Соломон Дрейзнер, Ґолда Єліна, Наум Гороховський, Борис Азерніков, Віталій Улицький, Лариса Мартилевич, Анатоль Чередников, Давид Бицзель.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

ЮЛІЇ БОРЕЦЬКОЇ

Найдорожчої Матері Преосвященного ІЗИДОРА, Владики Торонтонської Епархії

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

50.00 дол. складає

УПРАВА ГОЛОВНОГО КОМІТЕТУ ТЕРЕБОВЛЯН

•

Преосвященному Владиці Ізидорові, визначному Синові Теребовельської Землі щире співчуття складає — ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ТЕРЕБОВЛЯН

ОМУА

ділиться сумною вісткою з Мистцями та Українським Громадянством, що 1-го липня 1980 р., в лікарні містечка Фляйшманс, Н. Й., відійшов у Вічність, на 88-му році життя,

бл. п.

ВАСИЛЬ ПАНЧАК

член-сеніор Об'єднання Мистців Українців в Америці, член Асоціяції Американських Професійних Мистців.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 3-го липня 1980 року з похоронного заведення M. B. Gorney і після Заупокійної Служби Божої в католицькій церкві на католицькому цвинтарі у Флайшманс, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Об'єднання Мистців Українців в Америці

Ділимось сумною вісткою, що 21-го травня 1980 року, упокоївся в Сколім, Галичина, на 85-му році життя, наш Найдорожчий ТАТО та ДІДО

сл. п.

МИКОЛА КУТКОВСЬКИЙ

залишаючи в смутку ближчу та дальшу Родину,

в Україні:
син — РОМАН з родиною
син — ЗЕНОН з родиною
син — МИРОН
дочка — ВОЛОДИМИРА СКОРОПАД з родиною

в Америці:
дочка — ІРЕНА з мужем ОМЕЛЯНОМ КОМАРНИЦЬКИМ
внуки: ОРЕСТ та НАДІЯ з мужем Мек КОННІЛ

Просимо про молитви за упокій душі Покійного.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що 19-го червня 1980 року, після довгої недуги, в Детройті, Міш., відійшла у Вічність

бл. п.

ЄВГЕНІЯ ТИМОФІЄВНА ТУРКАЛО-РОЗГІН

нар. 26-го березня 1895 року в Немиринцях, Поділля, Україна, маляр-графік школи проф. Бойчука в Києві.

ПОХОРОН відбувся у понеділок, 23-го червня 1980 року на цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Сини — ВАСИЛЬ і ЮРІЙ з Родинами

В ТРЕТЮ БЕЗМЕЖНО СУМНУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ШВАҐРА

бл. п.

ДМИТРА ЛЕВЧУКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 13 липня 1980 року після Служби Божої

в церкві Св. Покрови у Філядельфії, Па.

6627 — 12-та вулиця

Про молитви за спокій душі Покійного прохає — ІРИНА ЛЕВЧУК з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 4-го липня 1980 року, з волі Всевишнього відійшла на 80-му році життя у Вічність, наша Дорога МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п.

СТЕФАНІЯ МАЛАХОВСЬКА-ВАНДЖУРА з дому БАЧИНСЬКА

Покійна родом зі Львова, вдова по бл. п. Якові, кооператорові в Україні, бувша працівничка Центро-Союзу у Львові та членка СУА в Енн Арборі, Міш.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 9-го липня 1980 року в церкві св. Томи в Енн Арборі на парафіяльний цвинтар.

В глибокому смутку з просьбою про молитви:
донька — ЛЮБОМИРА ЧАПЕЛЬСЬКА з мужем ОРЕСТОМ і доньками ЛІДІЄЮ, ДАРІЄЮ і МАРТОЮ
син — ЮРІЙ з дружиною ЗОРІЄЮ і доньками КАТРУСЕЮ і СОФІЙКОЮ
та ближча й дальша Родина в Україні і діяспорі

Зустріч українців з сенатором Швайкером

На знімці (зліва направо): І.Скульська. Х.Шуст, О.Гевка, У.Мазуркевич, сенатор Річард Швайкер, Х.Сенник, В. Андрійчик, Д.Кульба, Д.Турченюк і М.Пазуняк.

Вашінгтон, Д.К. (Н.П.). — Старанням Комітету Оборони Національних і Людських Прав України відбулася в четвер, 5-го червня, у Вашінгтоні зустріч членів Комітету та деяких прихильників цього Комітету з сенатором Річардом Швайкером у будинку Сенату в Капітолі. Зустріч відбулася в формі товариської гутірки при полуденку. Зустріччю провадила мгр Уляна Мазуркевич.

Під час полуденку сенаторові вручено від Комітету плякету як відзначення за прихильну настанову до українських національних проблем і допомогу в акціях за звільнення українських політичних в'язнів у Совєтському Союзі. Тому що ця зустріч припала саме на уродини сенатора, присутні проспівали йому „Многая літа".

Сенатор Швайкер висловив глибоке зрозуміння для українських справ, а також підкреслив своє особливо прихильне ставлення до групи Комітету Оборони. Після полуденку він запросив групу до свого кабінету та показав учасниками зустрічі давнюпервісну залю нара Сенату, що стала згодом місцем нарад Найвищого Суду.

Подякувавши сенаторові за увагу і час — коло трьох годин, проведений у товаристві української групи, — учасники пішли під совєтську амбасаду провести демонстрацію проти арештувань і засудів членів Української Гельсінської Групи та проти русифікації в Україні. Співом „Ще не вмерла..." та вигуками „Слава Україні!" закінчилася демонстрація. Американська поліційна охорона амбасади зовсім не дивувалася демонстрації, бо — за даними цієї сторожі — такі демонстрації проводять різні групи перед амбасадою щоденно.

По полудні українська група мала ще зустрічі з конгресменом Чарлзом Догерті, який також зорієнтований в українських справах і обіцяв свою підтримку українським петиціям.

Ще довго під час дороги до Філядельфії учасники зустрічі обговорювали можливості, як донести до уваги впливових кіл політичного американського світу важливість української справи. Треба висловити признання цій активній групі, головно голові Комітету Уляні Мазуркевич, за рухливість і завзяття у цій нелегкій праці.

ДОПОВНЕННЯ ДО СПИСКУ НОВОВИБРАНОЇ УПРАВИ РП УНР

У повідомленні Пресової служби Ради Прихильників УНР про Перший ІІ установчий з'їзд, 21-го й 22-го червня в Ню Йорку, серед керівних органів нововибраної управи в „Свободі" з 1-го липня ц.р. пропущено ім'я і прізвище заступника голови й пресового референта Петра Байбака.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Чи Холмщина...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

уряд після першої окупації 1795 року наказав вертатися на православ'я — десятки років вірні ставили спротив.

За джерелом „Хомщина" (Львів, 1915, стор. 26) на початку Першої світової війни національний склад населення був такий: українців — 463.903, або 51.7 відс., поляків — 268.053, або 29.9 відс., жидів — 135.238, або 15.1 відс., і німців — 29.123, або 3.2 відсотка.

Разом тут проживало 896.123 осіб, у тому римокатоликів (слід розуміти поляків) 404.633, православних — 327.322, українців римокатоликів — коло 200.000. Зазначуємо, що числові дані Чубинського є приблизно з 1870 року, а з вищенаведеного джерела з приблизно 1912 року.

У 1912 році обидві вищеназвані губернії злучено в одну — Холмську губернію. Як бачимо, сама назва землі пішла від міста Холма, збудованого на початку XIII ст. кн. Данилом Романовичем, знову твір український. X-XII ст. Західнє Побужжя належало до Волині й разом ці землі названо Велика Волинь. Це було за княжих часів. Тут помітні два моменти: роля Холмщини в княжій державі та національна боротьба в XVI-XVII ст. На цій землі боротьба велася від найраніших віків і вона була виставлена на постійний удар. Але ця земля була тоді сильною й мала силу виступити проти ворога. Це були часи Галицько-Волинської держави.

Боротьба за українську душу

Боротьба за українську душу на Холмщині знову проявилася під час німецької окупації в складі Генеральної Губернії. Тут, як ніде інде, почали згущуватися скрайні польські шовіністичні елементи, що перші пролляли українську кров, наприклад, вбивство українського поліциста в Волі Обшанській 1939 року чи замордовання полк. Войнаровського в селі Пересоловичах 22-го березня 1943 року. В тойже день у Грубешові вбито М. Струтинського. Доконано також напад на колишнього сенатора І. Пастернака, 23-го травня 1943 року, і він помер від важкої рани. Позірно виглядало, що поляки організуються до боротьби з німцями, а насправді вони зводили порахунки з українцями знову таки за душу народу.

Метою цього доволі довгого вступу після сорока років мовчанки з нашого боку — це вшанувати Холмську землю окремим збірником про ще живучих учасників подій страшних років війни. А крім цього, будь-яка з наших наукових установ, або всі разом повинні скликати наукову конференцію, сягнути до історичних документів, джерел та виявити ті рушійні сили, що віками цю землю тримали при Україні. Це не бій з поляками, це бій за спадщину наших князів, нашої землі.

Інженер Є. Пастернак в 1968 році опублікував „Нарис історії Холмщини і Підляшшя" (Новіші часи), але це лише маленька частина зробленого. В 1953 році при Інституті Дослідів Волині у Вінніпезі був відкритий Відділ Холмщини, але не було кому його вести. Два роки пізніше д-р І. Левкович, надіслав рукопис „Культурний рух Холмщини"..., коло 200 сторінок, а навіть склав стільки ж долярів на фонд видання, але поза кількома особами ніхто більше не підтримав справи і все повернено авторові, доля якого тепер нам зовсім невідома; можливо навістила його якась важка недуга.

Скажімо слово про Волинь

Поляки відбули одну конференцію у 1957 році. Написали кілька праць в догоду власній історії, а ми ще не сказали свого слова. Але пора це вже зробити. Цей скравочок нашої землі від 1939 року був гостинним для десятка тисяч втікачів від совєтської влади. Від того часу на Холмщині закипіло українське життя, проведено величезну роботу. Постає тільки питання: чи записаний цей великий труд? На жаль, ні.

Реасумуючи вищесказане ми, українці, можемо сміло твердити, що ми були на Забужжі від часу літописних дулібів. Ці землі перший підпорядкував політичній владі в Києві Володимир Великий після походу 981 року. В його шану за великі заслуги названо місто Володимиром та пізніше в ньому побудовано в його честь храм Успіння Пресвятої Богородиці в урочищі „Стара Катедра" (в половині XII ст. зруйнувалася). Таким чином Холмщина почерез Волинь — органічна частина всієї України. Поляки поступилися перед німцями коштом експансії на західні українські землі.

Тому наше право до Холмщини треба задокументувати.

В Елленвіллі відбулось...

(Закінчення зі стор. 1)

Духова оркестра Осередку СУМ з Торонто „Батурин" під керівництвом мґра Василя Кардаша.

нізацій, відчитанням повідомлення Проводу ОУН і УПА з України про смерть Головного Командира УПА, що його відчитали упісти Микола Грицковян і Михайло Ковальчин і складенням вінків під пам'ятником героям представниками численних організацій, що було довершено під звуки оркестри „Батурин" і „салюту поляглим" відіграного сурмачем.

Формально програму відкрив голова Крайового Комітету пор. Лев Футала вітаючи учасників свята, зокрема молодь і вояків. Цілістю програми проводив Мирослав Климко, який відчитав привітання для учасників свята від Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого і голови Проводу ОУН Ярослава Стецька, повідомивши при тому про численні інші привіти від Владик, Світового Українського Визвольного Фронту та організацій й товариств.

Головну промову виголосив колишній старшина УПА інж. Степан Голяш-Мар з Чікаґо, який не тільки насвітлив сильветку Романа Шухевича, але зокрема довше зупинився над веденою ним визвольною боротьбою в 1943-1950 роках, яка, як відомо, проходила у виїмково трудних обставинах і дуже складній міжнародній ситуації.

Особисто у святкуванні взяли участь: ред. І. Білинський — ГУ ООЧСУ, В. Мазур — Екзекутива УККА і УНП, інж. М. Шпонтак — ПАБНА і Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Ню Йорку, М. Ганущак і Л. Пришляк — „Самопоміч", д-р П. Мірчук — СУПВ, Й. Гладиш — Об'єднання кол. Вояків 2-ої УД УНА, д-р Р. Богатюк — військовий ресорт Державного Центру УНР, М. Ковальчин — ЗУАДК, інж. Б. Мак — ТУІА, ред. В. Лехтер — САДУК, д-р О. Соколишин — ТУБА, М. Нестерчук — ГУ ОЖ ОЧСУ, А. Прятка і С. Грицковян — КУ ТУСМ-у, о. д-р В. Ґавліч, ЧСВВ — парохія св. Юра в Ню Йорку, О. Голинський — КУ Т-ва І УД УНА, Пітер Вітенус — АБН, М. Грицковян — ГУ ООЛ, мгр Є. Гановський — ЦУ СУМ, А. Давиденко — АДУК, інж. М. Шмігель — КУ СУМ-А, ред. І. Дурбак — учасник Листопадового Чину, вояк армій УГА, УНР і УВО, С. Букшована — віцепрем'єр Державного Центру УНР, Р. Потер — член Об'єднання прихильників УНРади. Головний Уряд УНСоюзу на цьому святі репрезентував Головний предсідник д-р Іван Флис, а редакцію „Свободи" ред. Володимир Левенець, який репрезентував також СУЖА.

У мистецькій частині виступили: вже згадувана духова оркестра „Батурин", яка виконала декілька точок; старше юнацтво Осередку СУМ-А з Нюарку під керівництвом артистки українських театрів Іванни Кононів з мельо-рецитацією „Присвята Командирові"; д-р А. Лозинський з рецитацією „Хай путь спасенна вам свята". Усі точки програми були нагороджувані присутніми довготриваючими оплесками. На закінчення програми відбулась вже традиційна дефіляда прапороносців, комбатантів і сумівської молоді перед головною трибуною, яка, до речі, була дуже вдало вдекорована бюстом ген. Романа Шухевича, що красувався на тлі великого розміром тризуба на синьому тлі. Стійку біля бюсту під час програми держали члени Товариства кол. Вояків УПА. Усім учасникам ділової і мистецької програми при закінченні подякував керівник свята М. Климко кажучи, що вони не тільки збагатили програму вшанування Командира УПА, але також своєю участю пригадали світові про його сина Юрія і тих, які ще караються за дротами комуно-московських концтаборів.

Після закінчення програми Заряд Оселі СУМ-А під керівництвом В. Костика і адміністрацією І. Вівчара гостив представників організацій перекускою, під час якої вони обмінювались думками про перебіг свята й інші гостро актуальні справи української діяспори.

Гарвардські...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

була слушно незадоволена, що після доповідей майже що не було дебатів чи обговорення. А я бачила, що вона швиденько писала в бльокноті й збиралася обговорювати деякі реферати, зокрема й мій, бож вона знала багато чого про Ліну Костенко й могла б доповнити мої інформації з першоджерел. На щастя, ми мали досить часу, щоб свої думки вона висловила хоча мені одній. А щодо того, що не було рясних дебатів — то як же вони могли б бути при такій кількості доповідей? Може на другий раз плян буде просторіший?..

Хроніка ЛМКлюбу в Ню Йорку

Остатній в сезоні місяць клюбових вечорів був дуже різноманітний. П'ятниця 2-го травня: Дам'ян Ліщинський мав репортаж, ілюстрований численними прозірками, „Подорож по Мехіко". Дам'ян Ліщинський захоплений країною, відбув вже кілька разів подорож до Міхіко. Оповідав про Маї, Тольтеки і Мехіканських „гуцулів". Численна публіка дуже приємно провела вечір, бо пан Дамян явився дотепним доповідачем.

9-го травня відбувся літературний семінар про „Незнаного українського генія клясики японської літератури" Василя Ярошенка. Народжений у Білогорщі в 1899 році, був сліпий. З причин різних обставин опинився з багатою селянською родиною на Далекому Сході. Був феноменально здібний. Вивчив добре японську мову і багато писав. Його творчість ділилася на три основні ділянки: наукові, історичного характеру, легенди і казки. Японці уважали його найбільшим поетом і письменником Японії. Помер, повернувшись в Україну 1952 році. В перекладі на українську мову читали його твори — Леся Галій, Мар'яна Гурин, Ліда Чорна, Зірка Вітошинська, що недавно приїхала на відвідини з Парижу, де закінчила студії в Сорбоні, дочка Софії Наумович, відомої журналістки, і ред. Бориса Вітошинського. Програму приготував і вів д-р Ігор Гурин.

23-го травня розказала нам про українців в Австралії, з показом цікавих прозірок тієї далекої від нас країни, Ярослава Рубель. А також Оксана Бачинська — не менш цікаві враження з мандрівки по „Новій Зеляндії". Доповідь С.Крижанівського про життя в Австралії була доповненням „Австралійського вечора".

30-го травня був вечір вокальний. Хор „Молодої Думки" виконав українські пісні під проводом Л.Стругацького та уривки з опери „Золотий перстень", муз. Івана Недільського, пояснення давала проф. Галина Кузьма. При фортепіяні О. Ольшанів. Також виступив відомий соліст-тенор Е.Титла, що відспівав кілька пісень і арій. Фортепіян — Євгенія Палій.

Несподіванкою був надпрограмовий виступ співака-баритона Миколи Фабрики, який приїхав недавно з дружиною з України. Ми були захоплені його шовковим голосом, його інтерпретацією пісень. Віримо, що в наступнім сезоні почуємо його на окремім концерті.

6-го червня Віталій Лехтер дав доповідь про стан української культури під сучасну пору в Україні. Олесь Кузишин і Христя Іванів були в своїм пісеннім виступі, як завжди, дуже милі і публіка сердечно їх вітала. При тім ми відмітили, що наш піяніст Олесь не тільки є дуже добрим акомпаньятором, але має гарний баритон.

Короною всіх п'ятниць — вечорів у цьому сезоні була п'ятниця 13-го червня — прощальний вечір „Їдемо на вакації". Столи накриті скатертями, прикрашені квітами, готові до прийняття гостей. Цей вечір був не як звичайно, де гості сидять, як у викладовій залі, але — як в елеґантному клюбі. Ба! щобільше, була товариська приємна розвагова програма, але і прегарно удекорований буфет з прерізними закусками і солодким, що їх навіть не-членки Клюбу добровільно поприносили. Були це всілякі закуски і вино — гостили всіх присутніх.

Завдяки нашим господарським референткам: А.Никифоряк, О.Леньовій і С.Крушельницькій, та нашому адміністративному референтові М. Заліпському все було в якнайкращій формі. Гості, які прийшли на прощання, не лише зайняли всі столи, але вже ті, що прийшли пізніше, мусіли підпирати стіни, бо було коло 150 осіб. При фортепіяні дуже дискретна Соня Шерег.

В мистецькій частині Ольга Соневицька прочитала нарис „Крізь моє вікно", ред. Володимир Барагура розповів дотепну гумореску „Моє перше кохання". Інж. Тарас Грицай, голова Літ.-Мистецького Клюбу прочитав оригінальну сатиру на управу Клюбу „Ґраф". У вокальній частині Валентина Наливайко співала „Фінале" Січинського, „На кладочці умивалася" Ревуцького, та разом з донею Катрусею — дуєт „На городі коло броду" і „Люблю дивитись".

Надпрограмово виступила з віршами Ліни Костенко наша відома, люблена артистка Евеліна Белюць, а також присутній на залі артист-співак Микола Фабрика порадував нас піснями: „Два кольори", „Ой ти, дівчино, з горіха зерня", арія з опери „Трубадур" і інші. При фортепіяні — дружина артиста піяністка Ірина Фабрика.

З питомою собі вервою, з акторським хистом і легким дотепом вів вечір наш незаступимий імпрезовий референт С.Крижанівський.

Голова Клюбу інж. Тарас Грицай, дякуючи гостям і виконавцям, побажав усім веселих і здорових вакацій. До побачення на наступний сезон.

Ольга Соневицька